

ΤΡΙΤΗ ΑΠΟΨΗ

Για μια παραλία αδειανή

Οι Αγανακτισμένοι επέστρεψαν στα μπάνια του λαού και στην κανονικότητα

Εχουν περάσει πια τρία χρόνια από το καλοκαίρι κατά το οποίο η Πλατεία Συντάγματος κατελήφθη από πρωτόγνωρο πλήθος που ήθελε να διαμαρτυρηθεί για τα δεινά που επέφεραν τα Μνημόνια και την «προδοτική» ανικανότητα της κατεστημένης πολιτικής τάξης να τα υπογράψει. Η αγανάκτηση εκείνη έχει καταγραφεί έκτοτε στις κάλπες με διάφορα ιδεολογικά πρόσημα, συνεχίζει να παίζει σημαντικό ρόλο στον χώρο των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, η εκδήλωσή της όμως στον δρόμο δεν αποτελεί μαζική αναγκαιότητα τουλάχιστον από το 2012 και μετά το θρίλερ των δύο βουλευτικών εκλογών (με εξαίρεση βέβαια τους συνθήεις εραστές της επαναστατικής γυμναστικής).

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΒΑΜΒΑΚΑ

Πολλοί αποδίδουν την υποχώρηση της επαναστατικότητας του αγανακτισμένου πλήθους στην κόπωση ή στον φόβο για τα χειρότερα. Άλλοι περιμένουν ότι η λαϊκή οργή σαν υπόκωφο κύμα θα τους ξεβράσει στην

κυβερνητική εξουσία για να μπορέσουν να υλοποιήσουν το «παράμυθι χωρίς όνομα», την έξοδο από την κρίση χωρίς δανειστές και δεσμεύσεις και απλώς προσπαθούν να επισπεύσουν τις εκλογές. Αλλά οι εξηγήσεις των πολιτικών εξελίξεων πολλές φορές μπορούν να ανιχνευθούν καλύτερα εκτός του ίδιου του πολιτικού πεδίου (το οποίο, παρά την κρίση, παραμένει αδιάφορο για μεγάλο μέρος του πληθυσμού). Οι διακοπές είναι ένα ενδιαφέρον σημείο.

Όλα τα στοιχεία δείχνουν ότι περισσότεροι Έλληνες έκαναν φέτος με τον έναν ή τον άλλον τρόπο τα μπάνια τους. Πιθανότατα σε μικρότερη διάρκεια από το παρελθόν, με χαμηλότερο κόστος, με βάση τη φιλική φιλοξενία ή την

οικογενειακή επένδυση στο εξοχικό, εντούτοις ο «λαός δραπέτευσε από την πραγματικότητα», κατά το παλαιό δημοσιογραφικό κλισιέ.

Είναι αυτός ο ίδιος «λαός» (ή μεγάλο μέρος του) που τρία χρόνια πριν κατέβαινε στους δρόμους να μουντζώσει, να αναπολήσει τη χρεοκοπημένη πλην έντιμη Αργεντινή, να παίξει με τα λείζερ επάνω στο Κοινοβούλιο, να αντιδράσει στις αμφιθυμίες και τις αδυναμίες της Ευρώπης να δείξει έμπρακτη αλληλεγγύη. Είναι αυτός ο ίδιος «λαός» που, φέτος, δεν τσακωνόταν και τόσο για το Μνημόνιο, αλλά για το κατά πόσο είναι καλαισθητή η Μύκονος και η κουλτούρα του φραπέ, κατά πόσο οι Ζαπατίστας έχουν σχέση με τους μοναχούς του Αγίου Όρους, για το αν μας απειλούν οι ισλαμιστές ή αν πρέπει να γίνουμε πολυπολιτισμικοί, για το αν «ζει ο βασιλιάς Αλέξανδρος» στον τάφο της Αμφίπολης ή αν είναι όλα παιχνίδι αποπροσανατολισμού.

Τα μπάνια του λαού, αυτό το «κεκτημένο» της σύγχρονης μεταπολιτευτικής Ελλάδας, είναι αυτό που μοιάζει και πάλι σημαντικότερο από την πολιτική κατασκίνωση στο Σύνταγμα. Δεν είναι τόσο η επιστροφή στην ομαλότητα που σηματοδοτεί αυτή η τάση, πόσω μάλλον η κατοχύρωση της εκ νέου εισόδου στον δρόμο της ανάπτυξης και της ευημερίας. Είναι όμως σοβαρή ένδειξη της επιβίωσης και της επαναφοράς στο προσκήνιο της καταστατικής συνθήκης που σημάδεψε τις τελευταίες δεκαετίες το πώς διαμορφώνουν και αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους διευρυμένα στρώματα της ελληνικής κοινωνίας (τα «μεσαία» που κάποιοι όψιμα τα ανακάλυψαν μετά το 2009 και θέλουν να τα σώσουν): κατανάλωση, διασκέδαση, αποθέωση του ελεύθερου χρόνου, ενασχόληση με το σώμα, την εμφάνιση, τη σεξουαλικότητα. Όλα αυτά που η εγχώρια διάνοηση και πολιτική, βαθιά εμποτισμένη σε

μια μαρξιστική ανάγνωση της πραγματικότητας ή σε μια πουριτανική οικονομίστικη προσέγγιση, αρνείται να κατανοήσει ή τα προσλαμβάνει ως επουσιώδη και φενάκες.

Είναι όμως αυτή η «ασίμαντη» δυνατότητα για επιλογή μιας παραλίας με ξαπλώστρες ή ερημικές που παραμένει πρωτεύον ζητούμενο και την εποχή της κρίσης και διατηρεί την ελληνική κοινωνία, έστω και ασυνείδητα, στη σφαίρα μιας κοσμικής, ρεαλιστικής και όχι ηρωικής ή παραμυθιτικής διαδρομής. Είναι αυτές οι επιθυμίες και πρακτικές οι τόσο καλά ριζωμένες στα μεσοαστικά στρώματα που δίνουν τον τόνο και πάλι στις κοινωνικές και

Τα «μεσαία στρώματα» διεκδικούν κατανάλωση, διασκέδαση, αποθέωση του ελεύθερου χρόνου, ενασχόληση με το σώμα, την εμφάνιση, τη σεξουαλικότητα

πολιτικές εξελίξεις και προδιαγράφουν τις νέες πραγματικές ανισότητες.

Το σοκαριστικό έγκλημα στη Μάνη, ο πολιτικός τουρισμός στο Άγιον Όρος, η γενική σχεδόν αποδοκιμασία της βιαιότητας που προκάλεσε η ομοφυλοφιλική διαφορετικότητα σε «αγανακτισμένους πολίτες» του Παγκρατίου, η προσπάθεια των παραθεριστών να μείνουν μακριά από τις διακοπές με «βραχιολάκια» δεν είναι αποτέλεσμα κάποιας πατροπαράδοτης ταξικής πάλης. Είναι σύνθετες συγκρούσεις και ζυμώσεις που διατρέχουν μια κοινωνία εμποτισμένη από τις αξίες του σύγχρονου ατομικισμού, που παλεύει ακόμη για ένα φρέντο στην ομπρέλα, για μια παραλία αδειανή.

Ο Βασίλης Βαμβάκας είναι επικύριος καθηγητής στο Τμήμα Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ του ΑΠΘ